

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur «*Notes du mont Royal*» dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES

Google Livres

THEOGNI

DIS MEGARENSIS SENTENTIAE Elegiacæ, cum interpretatione & Scholijs Eliæ Vineti.

ACCESSERVNT ET HORVM
Poetarum opera Sententiosas

Phocylidis
Pythagoræ
Solonis.
Tyrtaei
Naumachij
Callimachi
Mimnermi
Eueni

Rhiani
Eratosthenis
Panyasidis
Lini
Menecratis
Posidippi
Metrodori
Simonidis.

Senariorum libellus.

Omnia in usum Scholarum collecta, & ad verbum conuersa per IACOBYM HERTELIVM Cursensem.

Adiecta quoq; est omnium uersio Latino carmine à diuersis expressa.

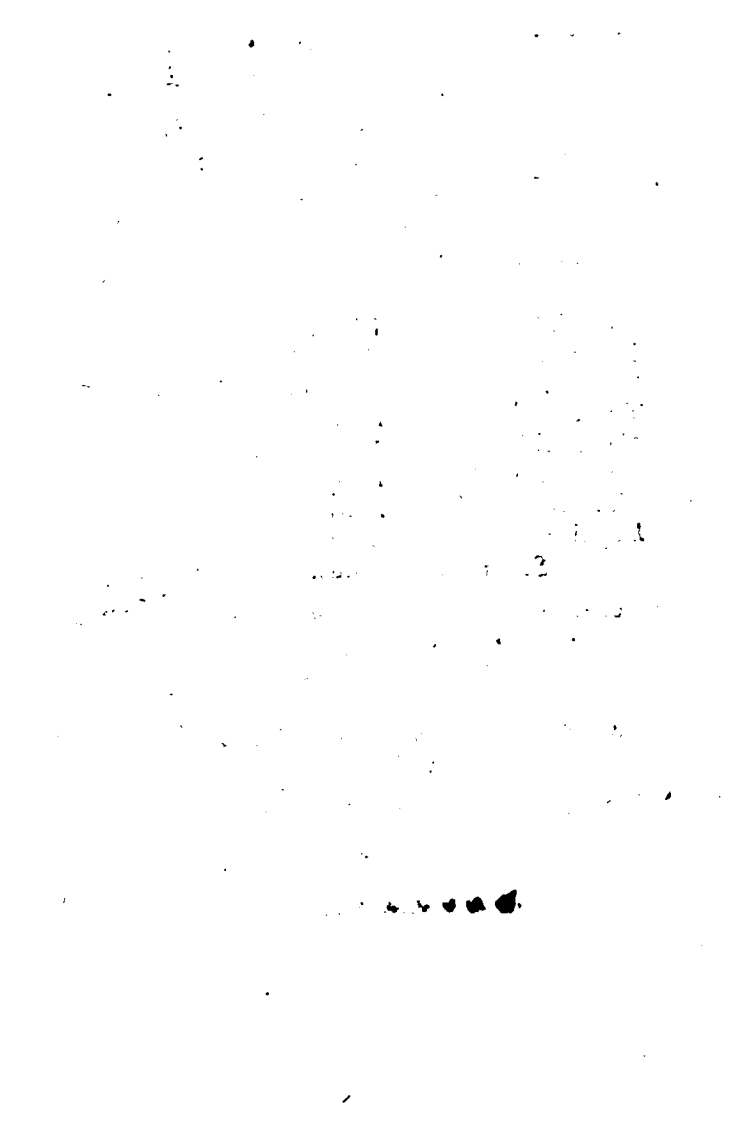
Ὁν ἀγὸς δὲ ἀπαντὸς ἐστὶν ἀρτίσσαι λαλιᾶς.

Collegij Societas 1851 Regal. n. 153.

~~XXXXXXXXXX~~

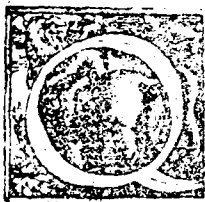
*Edonazione generosi O. D.
Ladislav Sinsky, s. in
bibliothecam Mattheuz
Pragensi. 2617.*

AMPLISSIMIS, PIENTIAE, PRUDENTIA, AC
 eruditione præstantissimis uiris, D. Cos.
 & Senatoribus Reipublicæ SAL-
 VELDENSIS, Dominis ac pa-
 tronis suis obseruandis.

S. P. D.

VANDOQVIDEM uiri am-
 plissimi, nihil animis ho-
 minum magis inhæret,
 quàm id, cui à teneris cō-
 suecunt: idque quod te-
 nerum est, ut ait Seneca,
 proximis applicatur: unī

uersæ hominū societatis permagni inter-
 est, ut ab ineuntibus statim annis morta-
 les optimis, quæ per totam uitam usui fu-
 tura sint, assuescere discant. Quia uerò æ-
 tatis imbecillitate iuuetus ad malū quàm
 ad bonum proclinior, minus considerat
 profuturane an obfutura sint, quæ tra-
 ctat: opus est, ut per adultiores, quibus cu-
 ra eius qualicūque modo incumbit, à
 turpibus ad honesta, à uitijs ad uirtutū a-

8 2 morem

EPISTOLA

morem deducatur. Id autem nulla cōmodiore uia, quàm per liberalem institutionē, fieri potest. tanta enim eius uis est in utrāq; partem, ut nulla tam bona possit esse natura, quin illius quasi excolendæ cura intermissa, uitiosa reddatur: nulla item tam mala sit, quæ non ad frugem liberali ac fideli institutione redigatur. Proinde cū adulta hominū ætas ad omnia minus docilis tractabilisq; sit, quàm rudes illi iuuentutis anni, qui instar ceræ quamlibet impressionē facile admittunt: tum generosi mores, ut ille ait, imbuēdi sunt, cum tener est animus: tum optimis assuescendum, eaq; discenda, quæ nec grādinem, nec uim, nec Iouem ipsum, ut Plato inquit, extimescāt: quæ quoque cū naufrago salua enatare, nec à latronibus eripi queant, cum ad quæuis cereum adhuc est ingenium. Nam postquam annis iā quasi dirigit animus, partim ægrè, quorum praua cōsuetudine fuimus infecti, dediscimus: partim, quæ nescimus, nō nisi maxima nobis inculcari difficultate possunt. Quod elegantissima metaphora hac respexit uidetur Ouidius:

*Quæ præbet latus arbor spaciantibus umbras,
Quo posita est primum tempore, uirga fuit.*

Tunc

D E D I C A T O R I A.

Tunc poterat manibus summa tellure reuelli,

Nunc stat in immensum uiribus aucta suis.

Heç perita rerum antiquitas considerans, quæ nihil non egit, ut Respublicæ optimè constitutæ in suo flore permanerent, iuuetutem, ceu seminarium totius hominum cõuersationis, optimis quibusuis non tam artibus & disciplinis, quàm morum uitæque præceptis imbuendam curauit. Non ignara, & sine literis rudes inertesque, & cum literis parû utiles fore homines, nisi honestati uitæ quàm primùm assuefierent. Plus enim deficere quàm proficere eum, qui doctrina proficit, & moribus deficit, præter Aristotelem, quotidiana docet experientia. Non autem quæuis temerè, & citra delectum, teneris puerorum animis obrudi passa est: sed eos autores, q & pietatem, & præcepta de morum uirtutibus continerent, proposuit. In quorum autorum numero, Poetæ, qui uel mira ingenij industria clarorum uirorum egregia facta in exemplum posteritati descripta reliquissent: uel quàm breuissimis, maximeque illustribus sententijs doctrinam morum essent complexi, suo quodam iure facile primas obtinuerunt: unde & nomen

a 3 illorum

EPISTOLA

illorū in maximo cultu, maximaq; uenera-
 tione apud optimos quosuis extitisse non
 ignoramus. Plato, philosophiæ quidā sol,
 huiusmodi Poetas non dubitat nunc deo-
 rum filios, nunc prophetas appellare. Et
 tantū abest ut è Repub. sua eiecerit (quod
 ijs fecisse legitur, qui diuina poeticæ arte
 ad lasciuiam, turpesque amores abusi e-
 rant) ut & ipse testimonijs eorum usus, &
 alijs exemplo suo præclarissima ipsorum
 monumenta euoluendi autor fuerit. Si-
 cut eius rei locuples testis est honestissi-
 ma creberrimaque apud ipsum Solonis,
 Tyrtaei, Homeri, Hesiodi, & aliorum me-
 lioris notæ mentio. Socratem, qui ipsius
 Apollinis oraculo sapiens pronunciatus
 est, Euripide Tragico familiarissimè usum
 esse, nemo nescit. *μυσῶν θεράποντες ἢ αὐτῶν
 ἀροτῆτες* ab Hesiodo & Pindaro nuncupan-
 tur. Strabo autem lib. 1. de Situ orbis scri-
 ptum reliquit, ueteres *τῶν πρώτων ποιητικῶν*,
 ut omnium doctrinarum antiquissimam,
 philosophiam quādam perhibuisse. Quip-
 pe quæ à teneris nos unguiculis ad uiuēdi
 rationes perducatur, mores atque affectus e-
 doceat, quæq; gerenda, declinandāue sint,
 quadam cantus suauitate præcipiat. Et
 quò

DEDICATORIA.

quò magis suam erga huiusmodi *ἠθικὰ ποιη-
ματὰ* gratitudinē testatam redderent, iuue-
nesq; ad bonarum rerum studia, morumq;
integritatem excitarent: statuis ac imagi-
nibus eos honestari, poemata ipsorum in
publicis Deorum celebritatibus, alijsq; cō-
uentibus recitari, optimasq; sententias tē-
plorum foribus, tāquam Deo dignas, imò
ab ipsis Numinib. usurpatis, affigi, nec nō
aureis preciosisque materijs insculptas ad
omnem posteritatem cōseruari curauerūt.
Quemadmodum ex Platone, Xenophon-
te, Pausania, Plutarcho, Athenæo, alijsque
uetustissimis scriptoribus & iā dicta, & a-
lia plura de Poetarū excellentia & utilita-
te cuius obuia sūt: nec patitur epistolę an-
gustia huc omnia referre. Etsi uerò Christi-
anæ professionis homines, sinceræ Reli-
gionis Pietatisq; studium nō ab huiusmo-
di autoribus, sed ex sacrosanctæ Scripturæ
fontibus petere debēt & possunt, ut quę so-
la salutem & æternā beatitudinem per Ie-
su CHRISTI ueri Dei, ueriq; hominis me-
ritum credentibus paratam esse monstrer,
præceptaque ad Christianam uitam utilia
copiosissimè præscribat: tamen Poetarum
quoque (qualium scripta iuuentuti propo-
nimus)

EPISTOLA

nimus) lectionem & usurpatam, & in non
 contemnēdo precio habitam, habendam-
 que esse, grauissimā sanctissimorum in Ec-
 clesia Dei uirorum exempla & auctoritates
 comprobant: quarum paucissimas, ob eos
 qui parum dextrè de Poetis sentiūt, in me-
 dium proferre placuit. D. Paulum, electum
 illud Dei omnipotentis organum, Poeta-
 rum libros euoluisse, & ut Clemens ait. ad
 ædificationem curamq; aliorum, testimo-
 nijs eorum uti nō erubuisse, Sacrarum lite-
 rarū ueritas testatur. Sic Act. 17. ubi Deum
 esse probat, Aratum uetustissimum poetā
 citat. 1 Cor. 15. ex Menandro Comico malo-
 rum consortia fugienda monet, quod pra-
 uis colloquijs boni mores corrumpantur.
 Cretensium mores Tit. 1. ex Epimenide ua-
 te Cretensi graphicè depingēs ait: *κρήτες δὲ
 ψεύσται, λησάει βηρία, γαστέρες αργαί.* Gregorius
 Nazanzenus, ob excellentiam Theologus
 dictus, scriptis poetarum mirè delectatus
 est, & sacrorū carminū uolumen posterita-
 ti reliquit: quod nō solum priscis tempori-
 bus propositum est pueris, ut Socrates, So-
 zomenus, Orosius & Eutropius scribūt, ue-
 rum etiam hodie à doctissimis uiris in deli-
 cijs habetur. Quid de Iohanne Chryosto-
 mo

DEDICATORIA.

mo Patriarcha Constátinopolitano sub Arcadio & Honorio Impp.anno Christi 401. dicam, qui Aristophanis Comœdijs etiam noctu pro puluino usus est? Quid de Eustathio Thessalonicése, cuius etiam hodie eruditissimi in Homerum, ingeniorum fontem, commentarij extant? Neq; mihi hoc loco temperare queo, quo minus etiam D. Basilij Cæsariensis, cui uirtutum splendor Magni cognomen peperit, uerba adscribã, de eorum Poëtarum lectione, qui bonorũ hominum dicta facta ue narrassent: quales præ cæteris fuerunt, Homerus, Hesiodus, Theognis, Phocylides, Pythagoras, Solon, Tyrtaeus, & alij. Sic ergo in Admonitione ad adoloscens, quo pacto ex gentilium scriptis proficere queant, ait: ἐπὶ τούτοις παρασπουδῶν ἢ ποιηταῖς, ἢ λογοποιοῖς, ἢ ῥήτοροι, ἢ πᾶσι μὲν ἀνθρώποις ὁμιλητέον, ὅθεν αὐτὸ μέλλει πρὸς τὴν τῷ ψυχῆς ἐπιμέλειαν ὀφείλειά τις εἶσιδαι. ἢ μετ' ὀλίγον· εἰ δὲ ἔμ ἐστὶ τις οικειότης πρὸς ἀλλήλους τοῖς λόγοις, πρῆργον αὐτῶν αὐτῶν ἢ γνῶσις γούοιτο· εἰ δὲ μὴ, ἀλλὰ τό γε παράκληλα θεούτας καταμαθεῖν τὸ διάφορον ἢ μικρὸν εἰς βεβαίωσιν τῆ βελτίονος. Hoc est: Poëtis & oratorib. omnib. hominib. utendũ, unde futura sit aliqua utilitas, quæ ad animæ faciat edificatione. Et paulo post: Etũ nostrorũ

EPISTOLA

sermonū atq; gentilium ulla est conuenientia, nobis illorum ualde conferet noticia: sin minus, eos saltem simul conferēdo differentiam discere licebit, cum ad melioris optionem atq; delectum non parum cōparatio ualeat, & inferiora sepe collata sint potioribus ornamento. Nec ab his dissentit Philo sapientissimus, dum libro de Agricultura, de puerorū studijs in hūc modum disserit: *φυσίῳ ἢ ταῖς μὲν ἐν ἡλικίᾳ παιδικῇ ψυχαῖς μοχθύματα, ὧσ' ὁ λιχρὸς αὐτὸς τιβιωθεῖται. ἐστὶ ἢ ταῦτα, ἢ τῷ χεράσῳ καὶ ἀδαξιωσκεῖν ἐν σοχοῖς ἐπιτήδευσις, ἢ τῷ παρὰ σοφοῖς ποικταῖς ἀκροῦς ὄργανα, γεωμετρία, καὶ ἢ πρὸς τὸς ῥητορικῶς λόγους μελέτη, καὶ ἢ σύμπασα τῆς ἑγκυκλίου παιδείας μουσική.* Quæ uerba Latinis auribus sic sonant: Inseram autem primū in puerilis ætatis animas, surculos, quorū fructus ipsas enutriet. Sunt autem hi, scribendī legendiq; certa industria, eorum quæ apud sapientes poetas habentur diligens scrutatio, geometria, oratorix facultatis meditatio, & uniuersa liberalis musica. Atque hæc quidem de Poetarum auctoritate & lectione paucis attigisse, non planè *ἐκ τῶν ἡλιῶν*, sufficiat. Haud enim parè humeris susciperem prouinciam, si ex singulis Christianis

DEDICATORIA.

stianis scriptoribus (ut de gentiliū myriadibus taceam) poetarum & laudes colligere, & osorum calumnijs occurrere conarer. Ego itaque tantorum uirorum iudicio & consilio incitatus, iuuentuti, cuius informandæ mihi quoque cura incumbit, hac in parte, quod ad optimorum poetarū studium attinet, labore quidem duro, animo uerò non ægro consulere studeo, cum hanc meam esse Spartam non ignorem. Mirificè enim peritæ rerum antiquitatis, quæ, ut Plato uult, *κρείττων ἅμα καὶ βυγυτόρα θεῶν ἐγούετο*, exemplum sequi, & quantum par est, alijs ad idem faciendum autor esse placet. Hac de causa, cum labores nostros, quos in Comicorum L. scriptis ab interitu uindicandis exhaustimus, bonarum literarum studiosis non ingratos animaduertentem: facillè, nunquam satis laudati uiri D. Ioannis Oporini, Compatri ac amici mei obseruādiss. cōsilio acquieui, quo me, ut horū quoq; poetarum, quos hic damus, scripta collecta iuuentutis studijs communicarè, incitauit. Theognide ergo *γρωμινωτάτω*, cū uersione & doctissimis ELIÆ VINCETI Annotationibus, ex arbitrio D. Typographi, præmisso, reliquorum autorū omnium

EPISTOLA

nium scripta ex diuersis hinc inde autoribus
 congestimus, congesta fideliter interpreta-
 ti sumus, & ad puerorum captum quam pro-
 ximè accommodauimus. Nec iuuenilibus
 ingenijs inutilem hanc nostram operam fo-
 re speramus. Castissima enim saluberrima-
 que de moribus præcepta proponit, quæ
 usum non pœnitendum in omnes uitæ huius
 partes, si rectè percipiatur, sint allatura. Præ-
 terea Græcæ linguæ (quæ comptissima est
 in his autoribus) cum Latina collatio, non
 parum emolumentum ad uberiores eruditio-
 nis thesaurum comparandum adferet: ijs præ-
 fertim, qui aliàs uiua magistri uoce destitu-
 ti, ipsi sibi præceptores esse in Græca litera-
 tura coguntur: ut plures commoditates, quas
 præter iuniores etiam adulti hinc haurire
 possunt, sciens præteream. Non parum ta-
 men doctissima Stobæi interpretatio, un-
 de non paucas sententias transcripsimus,
 nos iuuat. Versionem Latino carmine, sui
 cuique interpretis nomine præfixo, ne a-
 lienis nos ornare plumis uideremur, sub-
 iecimus, ut Græcæ elegantiae cum Latina
 melius perspiceretur conuenientia, ab ijs
 qui iam absque cortice in Græco studio na-
 tare queunt. Nondum carmine reddita,

pro

DEDICATORIA.

pro nostra tenuitate pedibus astrinximus, ita ut quàm proximè Græca sententia exprimeretur. Alicubi lectionis uarietas margini est aspersa. His omnibus eiusdem, si non carminis, tamen argumenti libellus Senariorum insertus est, ut quàm absolutissimam de moribus, totaque uita laudabiliter instituenda doctrinam, optimorum hoc Poetarum Opus teneris puerorū animis proponeret.

Hunc autem nostrum laborem, Viri amplissimi, uobis inscribere, librumque Scholæ uestræ consecrare, maximè necessarium duxi: tum, ut sub amplissimi nominis uestri patrocinio (quod quàm eximium erga bonarum artium cultores semper extiterit, manifestius est quàm ut nostro præconio indigeat) tutus à maleuolorum, quorum plena sunt omnia, morsibus in communem iuentutis usum prodiret: tum in primis, ut grati tandem animi indicium, licet exiguum, exhiberem pro innumeris Reipublicæ uestræ in me beneficijs. Cum enim puerilium studiorum partem non postremam Scholæ uestræ celeberrimè constitutæ, sub optimis præceptoribus

M. CHRISTOPHORO Hoffmanno,

&c

EPISTOLA

& IOANNE Tumlero (D. CASPARE A
 quila primariam Ecclesiæ curam gerente)
 feram acceptam: gratitudinis officium ui-
 debatur requirere, tam pro his, quàm pro
 alijs ciuium uestrorum in me meritis, char-
 taceo hoc munusculo, cum aliud nõ esset,
 testatum omnibus reddere, memoriam hu-
 manitatis uestre nondum apud me senuif-
 se: si fortè alij meo exemplo excitati, melio-
 ra, nominiq̃ue uestro amplissimo magis
 conuenientia darent, & tandem ἀχρηστίας
 turpissimum crimè à Christiano cœtu exu-
 lare inciperet. Et si uerò per se satis exiguū
 est munusculum hoc, nec dignum quod
 cum P. V. officijs conferatur: tamen, si pro
 uestro fauore erga liberalia studia & iuue-
 tutis honestam institutionem, offerentis a-
 nimum respexeritis, nõ minus gratum cõ-
 fido futurū, quàm si uel Colophonium au-
 rum à me P. V. oblatum esset. Quæ spes
 ne me fallat, per eam, qua omnes φιλομάθει
 prosequi soletis, beneuolentiam etiam at-
 que etiã oro. Deus opt. maximus, æternus
 Pater Domini nostri IESU CHRISTI, P. V.
 cõsilia & actiones ad sui nominis gloriam,
 & Ecclesiæ, Scholæq̃ue communem salu-
 tem dirigat, uosq̃ue omnes in sui agnitio-
 ne

DEDICATORIA.

**ne uera conseruet, Amen. Basilee, ex Ludo
literario ad D. Petru, 8. Calend. Febr. Quo
die, ut quidam uolunt, ante annos 1527.
Paulus Tarsensis ad pœnitentiam reuoca-
tus diuinitus, hostili in Christianos animo
deposito, CHRISTI dogmata amplexus
est: quemadmodum Lucas Act.
9. scripsit.**

P. V.

deditissimus,

Iacobus Hertelius

Curiensis.

ELIAS VINETVS

Santo Lectori.

VM ocij plurimum anno superiore apud Franciscū Sangelasium Engulismensis Ecclesiæ Decanum, uirum cum generis splendore, tum ingenij dexteritate apprimè nobilem, nactus fuisset: id rotum, quantum per aduersam ualetudinem licuit, in iucundissima Græcorum poetarum lectione à me cōtritum est. qua quidem in re consilium eorum lubens secutus sum, qui antiquos scriptores eo legendos ordine censent, quo & uixerunt, & scripserunt: quod recentiores à uetustioribus semper habeat quidpiã, quod non facile intelligas, nisi prius illos diligenter legeris. Perlectis igitur, quorū fuit copia, uetustissimis quibusque, cuiusmodi sunt Homerus & Hesiodus, Theognidem tandem in manus sumpsi: cuius sententias licet graues esse nō dubitarem, eò tamen intellectu mihi faciles fore sperabam, quod credere nihil esse illic quod à posterioribus, quos aliquando legeram, non fuisset luculentius tractatum.

b

uixdunt

uixdum è portu solueram, cum tot subito
 emergunt scopuli, tot statim obortę nubes,
 cœlumque diemq; eripiunt oculis, ut à pro-
 posito facile his deterritus fuisset, nisi cu-
 pido huius conficiendi æquoris me planè
 obstinata iã inde cepisset, ex quo primùm
 à præceptoribus meis, Aristotelis aliorumq;
 ueterum scripta prælegi mihi cœpta fuerāt,
 quæ huius poetæ sententijs ueluti suauissi-
 mis flosculis inspersa essent.

Cum igitur pergere obfirmato prorsus
 animo certum esset, quæ ad tam difficilem
 periculosamque rem conficiendam condu-
 cere uisa sunt, ea diligenter omnia adhibui,
 cuiusmodi sunt cum uariorum codicum,
 locorumque ex eodem autore ab alijs scri-
 ptoribus citatorum diligens collatio: tum
 syncerum & acre amicorum meorum, uiro-
 rum doctorum, unà cum meo, iudicium: in-
 ter quos Petrus Panætius & Iacobus Gu-
 pylus, facile principes. qua quidem diligen-
 tia abscessis, abiectis, transpositis multis, effe-
 ctum tandem est, ut instituto satisfacere
 meo, perlegerim bonum poetam, eorumq;
 quę in eo corrupta erant, bonam magnam-
 que partem obiter castigauerim. Cæterum
 cum in eo totus essem, Ioanni Lodoico Ti-
 letano

Iohannes, typographo diligentissimo, rem pa-
 tet feci, cum in eius bibliopolium, quærendi
 ex eo exemplaris gratia aliquando me con-
 tulissem: quam ubi intellexisset, rogauit ue-
 hementer, ut si quid haberem in eum auto-
 rem, quem esset breui excusurus, commu-
 nicarem: me sibi, studiosisq; omnibus gra-
 tum facturum. Id autem perfacile impetra-
 uit ille, quando ineunte hac æstate huc ue-
 ni, candide lector: cui in tuam gratiam pu-
 blicandum tradidi, quicquid fuit nostri in
 Theognidem laboris. quem autorem utinã
 tam totum restituere omnino potuissem,
 quàm cupiebam. Is enim tam deprauatus
 fuit, tam lacer, tam mancus. ut nulla diligen-
 tia, nullo labore, nullis deniq; quantislibet
 uigilijs id præstare potuerim. quæ res in cau-
 sa est, ut in Latinum sermonem à me cõuer-
 sum non habueris. Quod reliquum igitur
 hic desiderabitur, id ab alio interim dũ foeli-
 citus expectabis, nostro hoc labore, quantum
 luscunq; est, fruaris, eumq; boni consu-

las uelim. Vale, Lutetiæ. Ca-

lendas Sextil. 1543.

b a

THEO

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Une ou plusieurs pages sont omises
ici volontairement.

TYRTAE I
EX TYRTAEO, DE VIR-
tute bellica.

AVDACIAE LAUS.

Non memorādus mihi uir, nec in precio habēdus
 Seu uirtutis pedū seu gratia luctā: (uidetur
 Neq; si Cyclopum habeat magnitudinem & robur,
 Et currendo uincat Thracium Aquilonem:
 Et forma sit uel ipso Tithono prestantior,
 Et locupletior quā aut Midas aut Cmyras reges
 Neq; si Tantalidem Pclopem regno uincat,
 Linguamq; Adraſti ſuauiſſimam habeat.
 Neq; ſi gloriā omnē præter bellicā fortitudinē habeat.
 Non enim uir bonus eſt in bello,
 Si non ſuſtineat cædem uidere cruentam,
 Et propius hoſtem ſtare cupiat.
 Hec uirtus eſt, hoc optimum inter homines præmium,
 Et maximè decorat uirum iuuenem, à quo geritur.
 Commune hoc bonum eſt ciuitati, & uniuerſo populo,
 Si quis uir progreſſus interpugnantes in prima acie
 Cōſteter, turpiſq; fuge proſus obliuiſcatur, (maneat,
 Vitam & animum patientem obijciens periculo.
 Animetq; ad mortem obcuntem proximū uirum aſtās
 Hic uir bonus eſt in bello.
 Statim uerò hoſtium in fugas uertit phalanges
 Aſperas, ſuaq; induſtria prælij fluctus regit.
 Ipſe aut in prima acie proſtratus charā amittit uitam,
 Ciuitas

SENTENTIAE.
ΕΚ ΤΩΝ ΤΥΡΤΑΙΟΥ,
ἠεὶ πολεμικῆς ἀρετῆς.

170

ΕΦΑΙΝΟΣ ΤΟΛΜΗΣ.

Ὅ γὰρ ἀνὴρ ἀνδραγαθὸς, ὅστις οὐκ ἔχει
ἀρετὴν ἀλλὰ καὶ ἀνδραγαθίαν·
ὅστις ἐκλυτὰ μὴν ἔχει μέγιστος τι βίβω τι,
νικῶν ἢ θύων θεράκιον βορέων·
ὅστις ἐπιβουλοῦσιν ἑλπίων ἀνδρῶν
πλοῦτον ἢ μίσθω ἢ ἑλπίων πλοῦτον·
ὅστις ἐπὶ ταυταλίδω πύλοπος βασιλεύοντος ἔσται,
γλῶσσαν δ' ἀδρήστου μελιχόγυρου ἔχει.
ὅστις ἐπὶ πᾶσαν ἔχει δόξαν, πλὴν θύειδος ἀλκῆς,
ἢ γὰρ ἀνὴρ ἀγαθὸς γίγνεται ἐν πολέμῳ,
αἰ μὴ τιτλαῖν μὴ δῶν φόνον αἱματόοντα,
καὶ δαίων ὀρέγοιτ' ἐγγύθεν ἰσχυρόντος.
ὅστις ἀρετῆς τόδ' ἐκβλην οὐκ ἀνθρώποιον ἀρετῶν,
καὶ κλιγόν τε φόβου γίγνεται ἀνδραγαθῶν.
ἔτι δὲ ἐδδὸν τῶτο πάλιν τε παντί τε δόμῳ,
ὅστις ἀνὴρ διαβάς ἐν προμάχοισι μόνῳ
κυβερνῶν, ἀνδρῶν ἢ θυγῆς ἐπιπέγχευ λάβεται,
ἐν χεῖρσι καὶ θυμῷ τλήμονα παρθέμενος·
θεραυτῶν ἢ πεισῶν τοῦ πλοῦτον ἀνδρῶν παρθευτῶν
ὅστις ἀνὴρ ἀγαθὸς γίγνεται ἐν πολέμῳ.
αἰψα ἢ δύσμενῶν ἀνδρῶν ἐτρεψέ φέλαγγας
τραχέας, ἀνδρῶν τ' ἐχέθει λύμα μάχης.
αὐτὸς δ' ἐν προμάχοισι πεισῶν φίλων ὄλισσε θυμῶν.

† ἀνδραγαθῶν
βίβω

ἀνδρῶν

Ciuitatem, & populos, & patrem honestans;
 Multis per pectus & scutum rotundum uulneribus,
 Et per thoracem ab anteriore parte sauciatus.
 Hunc uerò lugent pariter iuuenes, senesq; (tur.
 Et graui desiderio tota ciuitas funus ipsius prosequi
 Huius sepulchrū, et liberi inter homines præclari sunt,
 Itemq; nepotes, & omne posterorum genus.
 Nunquam eius bona gloria interit, neq; nomen ipsius:
 Sed quamuis sub terra sit, manet immortalis.
 Quem se fortiter gerentem, manentēq; & pugnantem,
 Pro patria & liberis uehemens Mars peremerit.
 Quòd si effugerit sortē mortis longū inducētis soporē,
 Et uictoria potitus splendidā gloriā pugnae auferat,
 Ipsum ex æquo omnes iuuenesq; senesq; colunt,
 Multisq; iucundis affectus ad orcum abit.
 Senescens autem inter ciues præcellit, neq; quis illum
 Ledere, nec irreuerenter nec iniuste cupit.
 Omnesq; in sedibus iuuenes simul & æquales
 Loco cedunt ei, quiq; maiores nati sunt.
 Huius igitur uirtutis ad summaū peruenire, nunc aliquis
 Nitatur animo, non remittens bellum.
 Eiusdem: aliàs Callini.
 Quam diu torpetis? quando strenuā habebitis animam?
 O iuuenes? an non ueremini uicinos,
 Ob tantam ignauiam? In pace autem uobis uidemini
 Sedere: sed bellum totam regionem infestat.
 Quin scutum aliquis arte in prælio hosti obtendat;

ἄστυ τε λιαλαῖς λιὰ πατέρ' ἀνυλαίστας·
 πολλὰ δ' ἀπὸ γόβουοι λιὰ ἀπείδου ὀμφαλοέσσης,
 λιὰ δ' ἀπὸ θόρμης πρὸς ἄν' ἐληλαμείους.
 τὸν δ' ὀλοφύρονται μὲν ὁμῶς νέοι, ἠδὲ γόβροντες,
 ἀργαλέω ἢ πῶθω πῶσα κίενυδε πόλις.
 λιὰ τὴν βόσ, λιὰ παῖδες ἐν ἀνθρώποις ἀείσημοι,
 λιὰ παίδων παῖδες, καὶ γούος ἐξοπίσω.
 ἔδ' ἔποτε κλέος ἐδ' ἄν' ἀπόλλυται, ἔδ' ὄνομα, αὐτῶ,
 ἀλλ' ὑπὸ γῆς πῶρ' ἐνὶ γίγνεται ἀθώατος,
 ὅρ' τιν' ἀείσθοντα, μόνοντά τε, μαρναμῆρόν τε
 γῆς πῶρ' ἐνὶ παίδων βῆρος ὀλέση.
 εἰ ἢ φύγοι μὲν λιῖρα ταυηλεγέος θανάτοιο,
 νηίστας δ' αἰχμηῖς ἀγλαῶν εὐχος ἔλοι,
 πᾶντες μὴν τιμῶσιμ ὁμῶς νέοι, ἠδὲ πωλαιῶι,
 πολλὰ ἢ τῶρ' πνὰ παθῶν ὄρχεται εἰς αἰδῆν.
 γηράσων δ' ἀσείσει μεταπρέπει, ἔδ' ἔτις αὐτὸν
 βλάπῃται, ἔτ' αἰδῆς ἔτε δίκης ἐθέλει.
 πᾶντες δ' ἐν θύοισιμ ὁμῶς νέοι, οἳ γε λιχτ' αὐτὸν
 εἰνσὸ ἐν χῶρῆς, οἳ τε πωλαιῶ τῶροι.
 τᾶντος νῦν τις ἀνὴρ ἀρετῆς εἰς ἀνδρῶν ἰνέδαι
 περὰ δ' ἄνω, θυμὸν μὴ μεθίεις πολέμῳ.
 τῶ αὐτῶ, ἢ Καλλίνα.

μέχρις τὸν πατάεισθε· ἰοτ' ἀλιμωρ ἔξετε θυμὸν,
 ὡ νέουσι δ' αἰδῆσθ' ἀμφοροπῆθῆνας,
 ὡλε δὲ λῆν μεθιότῆσιμ ἐν εἰρήνῃ ἢ δουπέτε
 ἠδ' αἰ, ἀπὸ πόλεμος γαῖαν ἀπασαν ἔχα.
 * ἔν νῦν τις ἀσείσει θέδω σῶαντιβίως πολεμῶν.

καὶ

* Hunch
 xamtrum
 D. Camera
 rius de suo
 suppleuit.

Et aliquis moriens ultimò iaculum emittat.
 Honori enim est et ornamento uiro, pugnare
 Pro patria et liberis et tenera uxore
 Aduersus hostes. Mors autem aderit, quandocunq;
 Parca destinauerint. Sed age quispiam rectà pergat
 Extensò in altum gladio, et sub scuto forte pectus
 Foueat, cum primum incipit committi pugna.
 Non enim mortem effugere fatale est
 Virū, neq; si à maioribus immortalib. genus ducat.
 Sepe quis elapsus è pugna sonituq; telorum
 Euadit, sed ipsum domi fatalis mors apprehendit.
 Atq; hic sanè nec amicus est populo, nec gratus:
 Illi uerò magnus et prauus deslèt si qd passus fuerit;
 Vniuersus enim populus uirum sortem desiderat
 Defunctum, uiuentem uerò instar semidei colit.
 Nam coram intuentur illum uelut turrim:
 Quippe solus, multorum æquat facinora.

Eiusdem.

Veruntamen Hercules genus inuictum estis:
 Confidite, nondum Iouis facies auersa est à nobis,
 Nec hominum turbam formidetis, aut metualis,
 Quin rectà quisq; hostibus scutum obuertat
 Inuisam amissurus animam, mortisq; nigrum,
 Sed solis splendori gratum subiturus fatum.
 Nostis enim quàm grauia sint Martis luctuosi opera,
 Nostis etiàm impetum permolesti belli.
 Et quandoq; fugistis ipsi, quandoq; alios fugastis,

Iuue.

καὶ τῆ ἀποθνήσκων ἕστατ' ἀνοτιόκτω.
 Τιμῆός τε γὰρ ἐστὶ καὶ ἀγλαὸν ἀνδρῶν μάχιδά
 γῆς πῶρ, καὶ παίδων, καὶ ῥιθίνος τ' ἀλόχῃ
 Δυσμονίῃσι, θάνατος δὲ ποτ' ἔασται, ὅπποτε ἴων δὲ
 μοῖρα ἐπικλήσῃ, ἀλλ' ἄ τις ἴθυσ ἴτω,
 ὄχλος ἀναχόμενος, καὶ ὑπ' ἀσπίδος ἀκλιμῶν ἕτορ
 ἔλας τοπρῶτον μεγγυμένῃ πολέμῃ.
 ἢ γὰρ πως θάνατόν γε φυγῆν ἀμαρμόνον ἐστὶν
 ἀνδρῶν, εἰ εἰ προγόνων ἢ γούδος ἀθανάτων.
 πολλὰ δὲ δεισιπύττα φυγῶν καὶ δεισπορ ἀπόντων
 ὄρχεται, οὗ δ' οἴκῃ μοῖρα λίσχον θανάτου.
 ἀλλ' ὁ μὲν ὑπ' ἐμπας δῆμῳ φίλος, εἰ δὲ ποθενός
 τὸν δ' ὀλίγος σφραγίς, καὶ μέγας, ἢν τι πᾶθῃ
 καὶ γὰρ ξύμπαντι πάθος ἱερατόροφρονος ἀνδρός
 θνήσκοντος, ζῶν δ' ἄξιος ἡμιθέων.
 ἄσπερ γὰρ μιν πύργῳ εἰ ὀφθαλμοῖσιν ὀρῶσιν,
 ἔρδα γὰρ πολλῶν ἄξια μῦθος ἴων,
 τῶ αὐτῶ.

ἀλλ' Ἡρακλῆος γὰρ ἀνίκητον γούδος ἐστὶ
 θαρσύνει, ἔπῳ ζῆτος αἰχρῶν λοξὸν ἔχῃ.
 μηδ' ἀνδρῶν πλεθρῶ δαμαίνντε, μηδὲ φοβέσθεις
 ἴθυσ δὲ ἐς προμάχους ἀσπίδ' ἀνδρῶν ἔχῃτω,
 ἔχθραὺ μὲν ψυχλῶν θύμῳ, θανάτου ἢ μελαίνης
 ἀνγῶσιν κίρας κελύσιο φίλας.
 ἔσῃ γὰρ ὡς ἀφῶς πολυδακρύτου ὄργ' ἀβήλονας,
 εἴν δ' ὄργῳ ἰθάκτ' ἀγχαλῆς πολέμῃ.
 καὶ μετὰ προγόνων τε δεισιπύτων τ' ἰγούσθεις,

Iuuenes, utrunq; satis experti estis.
 Nam ex illis qui audent una persistentes
 Cominus in hostes aduersos impetum facere,
 Per pauci occidunt, retroq; seruant populum:
 Timidorum autem uiroꝝ omnis perit uirtus.
 Vix autem aliquis uerbis explicare possit,
 Quanta incurrat mala uir qui se turpiter dedit,
 Ignominiosum namq; est tergum sauciare
 Viri fugientis in aduerso praelio.
 Turpe quoq; est cadauer in puluere prostratum,
 Aq; tergo haste cuspide uulneratum.
 Sed progressus quispiam maneat firmus utroq; pede
 Terræ infixò, labia dentibus præmordens:
 Femora & tibias infernè, nec non pectus humerosq;
 Lati clypei umbone contegens.
 Dextra uerò manu ualidam hastam torqueat,
 Terribilemq; in capite cristam excutiat.
 Fortia aggrediens facta discat bellare,
 Nec à telis procul absit clypeum gerens.
 Sed congregiens quispiam, cominus longa hasta
 Vel gladio percussurus, socium sibi accipiat:
 Pedem pedi iungens, clypeumq; clypeo admouens,
 Nec non cristam criste, galeamq; aptans galeæ,
 Pectoriq; obuerso pectore contra hostem pugnet,
 Vel gladij capulo, uel hasta prælonga arrepta.
 Vos autè leuis armaturæ milites sub scutis aliunde alij
 Trepidantes, grandibus pugnatè lapidibus,

ἡ νεοί, ἀμφοτέρων δ' εἰς ἑώραν ἠλάσαστε.
 οἱ μὲν γὰρ τολμῶσι παρ' ἀλλήλοισι μόνοντες,
 εἰς τ' αὐτοχεδέλιον καὶ προμάχους ἰσθῆαι,
 παρὸτόροι θνήσκουσι, σάουσι ἢ λαὸν ὁπίσσω·
 τρεοσάντων δ' ἀνδρῶν πᾶσ' ἀπόλωλ' ἀρετῆι·
 ἠδ' εἰς δ' αὖ ποτε ταῦτα λέγων ἀνύσασθ' ἐκλυσας;
 ἴσας; αὐ' αἰχρὰ πάθῃ, γίγνεται ἀνδρῶν ἑκκα·
 ἀργαλέου γὰρ ὄπιθι μεταφρῆνόν ἐστι δαΐξαν
 ἀνδρὸς φύγοντος δίκου ὃν πολέμου.
 αἰχρὸς δ' ἐστὶ νέκος κατακείμενος οὐ λινῆσι
 νῶτον ὄπιθ' αἰχμῆ διπρὸς ἑλυκαμοσῆος.
 ἀλλὰ τις σὺ διαβάς μενέτω ποσίμ ἀμφοτέρωσιν
 σπριχθεῖς ἐπὶ γῆς, χᾶλος ὀδύσει δακνῶν·
 μῆρὸς τε λινῆμας τε ἑάτω, καὶ σόβρα καὶ ἄμυθ'·
 ἀσπίδος σφρέης γαστρὶ ἑαλυνέμενος.
 δεξιτέρῃ δ' ἐν χειρὶ τινασέτω ὕβριμον ἔγχος,
 λινᾶτω ἢ λόφον θανόν ὑπὲρ ἑσφαλῆς.
 ἔρδων δ' ὕβριμα ὄργα διδασκέδω πολεμίζαντες
 μὴδ' ἐντὸς βελῶν ἐσάτω ἀσπίδ' ἔχων.
 ἀλλὰ τις ἐγγὺς ἰῶν, αὐτοχεδέων ἔγχρῃ μακρῶ
 ἢ ξίφει ἀτάξων δόξων αὐδρῶν ἐλέτω· (σας;
 καὶ πῶδια παρ' ποδῶν θεί, ἢ ἐπ' ἀσπίδος ἀσπίδ' ὄρει-
 σὴν ἢ λόφον τε λόφω, καὶ λινέην λινῆν,
 καὶ σόβρον σόβρον πεκαλυμμένον ἀνδρῶν μαχέδω,
 ἢ ξίφειος λινᾶτι, ἢ δόρυ μακρὸν ἐλῶν.
 ὁμᾶς δ' ὃ γυμνῆτες ὑπ' ἀσπίδος ἀλλοθρῶν ἀλλοσ
 πῆώσονται, μεγάκοις βάλλετε χόρμασίοις,

Hastasq; laeues contorqueute in hostes,
Vestram prope armaturam permanentes.

Eiusdem.

Præclarum est, in prima acie si occidat

Vir bonus, pro patria sua pugnans.

At qui urbe sua pinguibusq; aruis relictis

Mendicare cogitur, omnium est miserrimus

Cum chara matre uagans, et sene parente,

Cumq; paruulis filiis, et adolescentula uxore.

Inuisus namq; erit ad quoscunq; peruenerit,

Indigentia uictus et odiosa paupertate.

Genus suum infamat, et formam decoram turpat,

Omnis generis anxietas, et mala cum sequuntur.

Tandem sic errantem hominem nulla (decori) cura

Afficit, nec pudor ullus in posterum est ei.

At nos animo forti pro terra hac pugnemus, et pro libe

Moriamur, nequaquam uitæ parcentes.

(ris

O iuuenes, arctè inuicem iuncti pugnate,

Neq; turpis fuga, aut timoris initium facite.

Sed magnum sortemq; concipite animo impetum:

Nec pugnantibus aduersus hostes uitæ rationē habete.

Veteranis autem, quorum genua non amplius sunt agi-

Grandæuis relictis ne fugite.

(lia,

Turpe enim est, si in prima acie prostratus

laceat ante iuuenes uir senior,

Candidum iam habens caput, barbamq; canam,

Animam efflans sortem in puluere,

Cruen-

ἄνθρωποι τὴν ξηροσίην ἀκουτίζοντες ἐς αὐτῶν,
 ταῖσι παυνοπλίαις κλησίου ἰσάμενοι.
 τῷ αὐτῷ.

τιθέντα μὲν γὰρ λαλῶν ἐπὶ προμήχοισι πεισύντα
 ἀνδρῶν ἀγαθῶν, παρὶ ἢ πατέρων μαρναμένων.
 τὸν δὲ αὐτῷ προλιπόντα πόλεμον καὶ πίνοντας ἀγρῶν
 πτωχόντων, πάντων ἐστὶν ἀνιγρότατον
 κλασίου μονοῦ σὺν μητρὶ φίλῃ ἢ πατρὶ γόροντι,
 πασι τε σὺν μικροῖς, λιπερίδι τ' ἀλόχῳ.
 ἐχθρὸς μὲν γὰρ τοῖσι μετέσεται ὅς ἐστιν ἰκταί,
 χρισμοσύνη τ' ἔτι καὶ θυγορῆ πρηνί.
 ἀσχετῶν τε γότος, κατὰ δὲ ἀγλαῶν εἶδος ἐλέγχου,
 πᾶσα δὲ ἀθυμία καὶ λιανότης ἔπιεται.
 εἴθ' ὅπως ἀνδρὸς τοὶ ἀλωμοῦνς ἔδειμι ἔρη
 γίγνεται, ὅτ' ἀδελφῶν εἰς ὀπίσω τελέθει,
 θυμῷ γῆς πῆρι τῶνδε μαχώμεθα, καὶ πῆρι παίδων
 θνήσκωμον, ψυχῶν μηκέτι φειδόμενοι.
 ὡ γῆσι, ἀλλὰ μάχεσθε παρ' ἀκλήλοισι μόνοντες,
 μηδὲ φυγῆς ἀσχετῶν ἀσχετῆ, μηδὲ φόβου.
 ἀλλὰ μέγαν ποιῆτε καὶ ἄλλοιμον σὺν φρεσὶ θυμῶν,
 μηδὲ φιλοψυχίαν ἀνδράσι μαρναμένοι.
 τῶν ἢ παλαιότερος, ὅν ἐκίετι γέναντ' ἐλαφρῶν,
 μὴ καταλείποντες φεύγετε τῶν γόρων.
 ἀσχετῶν γὰρ δὴ τῶτο μετὰ προμάχοισι πεισύντα
 λείδαι πρόδι νέων ἀνδρῶν παλαιότερον,
 ὅσα λισπῶν ἔχοντα κερῆ, πολλῶν τε γότων,
 θυμῶν ἀποπνεύοντ' ἄλλοιμον σὺν ἑστί,
 ἢ ἡ αἵματῶν

Cruenta charis manibus pudenda tegens,

Que oculis intueri & turpe & indignum est,

† Fortè pa-
tenthesi in-
cludenda
sunt *.

Et denudata corpora: † iuuenes autem prorsus decet,

*Vt pubertatis flos sit eis pulcher *.*

Viris quidem mortalibus, & mulieribus uisu amabilis

Est, uiuus adhuc strenuus aut si in prima acie cecide

Sed progressus ad pugnam quæpiam mæeat utroque pede (rit.

Terra infixio, labia dentibus præmordens.

FINIS CARMINVM

Tyræi.

EX NAVMACHII SCRIP-
tis sententiæ.

Pvlchrū sanè est, corp⁹ castū habere, intactāq; ma-
Virginē, et puris semper cogitationib. de- (nere
Nec onus circa laboriosa ilia gestantem; (lectariis

Neq; dolores trementem suspiriosos Lucinæ:

Sed permanere quasi reginam imbecillium mulierum;

Oculum animæ splendidum ad eam uitam erigendo;

In qua gloriosæ ueræq; sunt nuptiæ, ubi commixta

Diuinis uerbis lumine plenas meditationes parit.

Quòd si te alienæ uitæ desiderium capit,

De ista quoq; præsciēs dicam, quò te oporteat cōficere

Nauigationem, ut aiunt, secundam animo leto.

Hic tibi sit maritus, quem parentes decreuerint:

Et si fuerit prudens, felicissima es: si aliter

Virum

αἱματόεντ' αἰδοῖα φίλαις ἐν χόρσιν έχοντα,
 αἰχρὰ τὰ γ' ὀφθαλμοῖς καὶ νηυστονόιδῃν,
 καὶ χεῖρα γυμνωθεῖσα νύκτι ἢ πάντ' ἐπίουεν,
 ἔφρ' ἀρα τῆς ἕβης ἀγλαῶν ἄνθος ἔχῃ.
 ἀδελφάδε μὲν θνητοῖσιν ἰδέμ, ὄρατος ἢ γυναιξὶ
 ἴσως ἔωρ, μακρὸς δ' ἐν προμάχοισι πεισῶρ.
 ἀλλὰ τίς σὺ διαβάς μενέτω ποσσὶν ἀμφοτέρωσιν
 πνευχθεῖς ἐπὶ γῆς, χεῖλος ὀδῶσι διαπῶρ,

ΤΕΛΟΣ ΤΩΝ

Τυρταίου.

ΕΚ ΤΩΝ ΝΑΥΜΑ-

ΧΙΣ, ΓΥΝΑΙΚΑ.

Κ ἄλῶν μ', δέμας ἀγνὸν ἔχῃν, ἀδμητὰ τε μίμηθ' ἄ
 κερβεσσιν, λιθεροῖσι τ' αἰεὶ μελεδήμασι χρο-
 μάτε βαρυλήτων λαγόνων πέσ' φόρτον ἄγασαν, (ρεῖθ'
 μήτε πόνον τρομέσσαν ἀγάστον εἰλεθῆναι
 ἀλλ' ἕδαι βασιλεῶν ἀφανῶν θηλυτόφρων,
 ψυχῆς ὄμμα φανερὸν ὑπὲρ βιότοιο χέσσαν,
 εἴθε γάμοι λιθνοὶ καὶ ἀληθείες, εἴθε μεγάλα
 θεασεῖσσις ἐπέοσι νοήματα φάειά τίηται,
 εἰ δέ σε καὶ ξυνοῖο πόθος βιότοιο λιχναῖα,
 καὶ τῶτο προδαεῖς ὄρω, πῶς χεῖ σε πόρῃσαι
 τὸν πλῆρ; ὡς φασιν, τὸν δὲ τὸν ὄρον σφροῖνι θυμῷ.
 ἔγω σοὶ πόσις ἕτος, ἢν αὐτὸν ἰδῶσι τοῖπες·
 καὶ μὲν ἐν πινυτὸς, σὺ μακροτάτη· εἰ δέ τις ἄλλως

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Une ou plusieurs pages sont omises
ici volontairement.

Ex eodem.

*Ipsē suo regno ditiorēq; continet omnes,
Nec gerit imperiū tantum ex mortalibus ullus.*

Eiusdem Solonis.

Omnibus atq; uiris mens est obscura deorum.

Eiusdem.

*Legibus his oro primū rex Iuppiter adsit
Fortunāq; ferat sc̄elix, nomenq; secundet.*

Apollo ad Solonem.

*Puppe gubernator media stans dirige cursus;
Subsidio multi uenient, ne differ, Athenis.*

Eiusdem Solonis.

*Grataq; sunt Veneris nobis, & dulcia Bacchi,
Quaēq; uiris Musæ munera leta serunt,*

Eiusdem.

Dum propere ad senium, discere multa libet.

Finis Carminum Solonis.

E' TYRTAE O, CLAUD. MON-
fello interprete.

Non ego uel cursus, uel claræ nomine luctæ,
Commemorare uirum nec celebrare uelim;

Nec si corporeis Cyclopa uiribus æquet,

Et celerem currens anteuolet boream:

Nec si Tithono fuerit formosior ipso,

Sitq; Mida longè ditior, aut Cinyra:

Nec si uel Pelope audaci mage regius esset,

Linguaq; Adrastæo plena lepore fluat:

Nec

Nec si laus omnis foret huic, nisi bellica uirtus;
 In bello quoniam strenuus esse nequit,
 Si non sustineat cadem spectare cruentam,
 Conserat & denso primus in hoste manum.
 Illa quidem uirtus, atq; optima premia ferri
 A iuuenē ingenti nec sine laude solent.
 Spes & fida salus populi est totius & urbis,
 Qui primos inter continua arma gerit:
 Nec fugere omnino didicit, nec uertere terga,
 Audaci est animo: cuncta pericla subit.
 Hortaturq; mori socium, & discrimina ferre,
 Ille uir in bello strenuus unus erit.
 Lamq; hostile premens magna ui contudit agmen,
 Rexit & arbitrio nobile Martis opus:
 Ac tandem occubuit confossus in ordine primo,
 Nobilitans patriam, nobilitansq; patrem,
 Postquam ictus crebros dissecto umbone recepit,
 Vndiq; uulneribus saucia membra gerens.
 Illum omnes pariter deslent iuuenesq; senesq;
 Et summa exequias urbs pietate facit.
 Multus honos tumulo, natisq; repperditur eius,
 Et soboli illorum, qua genus inde trahet.
 Non decus illius, celebris nec fama peribit:
 Immortalis enim est, sit licet in tumulo,
 Quisquis in arma ruens, nec seuo à Marte recedens,
 Pro patria & natis fortiter occiderit:
 Si uerò incolumis mortem uitarit acerbam,

Rectuleritq;

S E N T E N T I A E.

336

Rettuleritq; sua parta trophæa manu,
 Illum omnes pariter decorant iuuenesq; senesq;
 Et bona percipiens plurima letus obit:
 Affectus serio toti gratissimus urbi est,
 Prorsus et hunc ipsum ledere quisq; cauet.
 Turba senum iuuenumq; loci concedit honorem,
 Nullus et equalis se equiparare uelit.
 Ergo aliquis tanta uirtutis tangere culmen
 Conectur, soto pectore bella petens.
 Eiusdem, uel Callini.
 O iuuenes, quid uult sibi tanta ignauia? ubinam
 Sunt animi? num de finitimis rubor est
 Segnitiam ob uestram? securâ pace potiri
 Creditis: at bello patria tota tremit.
 Quilibet audacter mauortia surgat ad arma:
 Atq; aliquis moriens ultima tela uibret.
 Pro patria pulchrum est, natisq; et coniuge chara
 Pugnare, et ualida bella ciere manu.
 Mors aderit, cum fata uolent, iam quis mihi rectâ
 Prodeat in pugnam, cum citò cœpta fuit,
 Tollens terribili gladium uirtute, regensq;
 Fortia prægrandi pectora sub clypeo?
 Effugere haud ulli mortem conceditur, etsi
 A superis ortum duceret ipse suum.
 Sæpe quis à bello, telisq; reuersus, et hoste,
 Repperit in proprijs adibus exitium:
 Nec tamen hic gratus populo est, nec amabilis ulli:

Illum

Illum autem deflet cum iuniore senex.
 Quippe sui desiderium post fata relinquit
 Fortis, at in uita est semideo similis.
 Conspicitur siquidem ueluti fortissima turris:
 Nam quæ multi agerent, omnia solus agit.
 Eiusdem.

Alcide sedentim genus insuperabile, forti
 Est animomondum flexa Iouis facies.
 Vos ne turba uirum, densus ne tetreat hostis
 Omnis in aduersos obuia tela gerat.
 Inuisamq; adeo statuens abrumpere uitam,
 Precipiti cursu malit obire semel.
 Nostis enim quam sint horrentia prælia Martis,
 Nostis et armigera quanta sit ira dea.
 Terga cecidistis partim, partimq; fugati
 Estis, et experti scitis utrunq; satis:
 Qui perstant simul, et primi certamina tentant,
 Audentes animo commus arma sequi,
 Perpauci moriuntur, et à tergo agmina seruant:
 Ast hominis timidi gloria tota perit.
 Vix mala quis uerbis perstringere singula possit,
 Quæ uir, qui in bello turpia gessit, habet:
 Nempe ingens ignominia est, fugitare parantis
 Lethali gladio terga secare uiri:
 Turpe et puluerea stratum tellure cadauer,
 Dorsa gerens crebris saucia uulneribus.
 Progrediens aliquis mancat pede firmus utroq;

In terra, stricto dente labella premens:
 Et latum obijciens clypeum protendat ad ictus,
 Qui femora atq; humeros, pectus & omne tegat:
 Atq; manu dextra robustam torqueat hastam,
 Et summo pendens uertice crista tremat.
 Fortiter arma mouens, bellandi exerceat artem:
 Nec procul à telis perstet habens clypeum.
 Congrediens aliquis gladium uibrando, uel hastam,
 In pugnam, socium cominus accipiat.
 Cum pedibusq; pedes, cum scutis scuta coaptans,
 Cum crista cristam, cum galea galeam:
 Et pectus iungens cum pectore, pugnet in hostem,
 Siue tenens hastam, siue tenens gladium.
 At uos, qui leuibus nudi trepidatis in armis,
 Grandia praeualida mittite saxa manu:
 Atq; hostes contra teretes torque te sagittas:
 Nec quis ab armatis ausit abesse uiris.

Eiusdem.

Gloria magna uiri est, qui primas ante phalanges
 Occubuit, patriæ nomine bella gerens.
 At miserum est, aliquis patria cum pulsus & agris,
 Mendicans uictum quærit ubiq; suum,
 Et chara cum matre, sene & genitore uagatur,
 Vxorem iuuenem & pignora parua trahens.
 Namq; odiosus erit, quamcunq; migrarit in urbem,
 Vt qui pauperiem pergrauæ gestet onus.
 Et genus infamat, & formæ turpat honorem:

Deniq;

Deniq; et anxietas et dolor omnis adest.
 Atq; uiri tandem per tot discrimina tracti
 Quis pudor? aut que animum tangere cura potest?
 His nos pro patria, et natis moriamur in armis,
 Nec uitam metuat perdere quisq; suam.
 O iuuenes propè conferti Mauortis obite
 Prælia, nec turpi uertite terga metu:
 Audaces quin este animis, et pectore forti,
 Inter pugnandum nec sit obire graue.
 At queis iam nec membra uigent, et quassa pedum uis;
 In bello pudeat deseruisse senes.
 Infame hoc et turpe nimis iuuenum ante cateruas,
 In primis senior si cadat agminibus:
 Canos iamq; gerens barba, capitisq; capillos,
 Exhalans animam puluerem per humum:
 Atq; tenens manibus respersa cruore pudenda,
 Cernenda iratis non nisi luminibus:
 Omnia persimilis iuueni, conanime magno
 Ut pubertatis flos sibi detur, agit.
 Ille oculis hominum gratus, dum uiuit, habetur:
 Strenuus at primis cæsus in agminibus.
 Progrediens aliquis maneat pede firmus utroq;
 In terra, stricto dente labellâ premens.
 E' NAV MACHIO, SIM. VAL-
 lamberto interprete.
EXpertem ueneris satius mansisse, pudore
 Indomito, et puris meditari gaudia curis:

Atque

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Une ou plusieurs pages sont omises
ici volontairement.

Eiusdem.

*Homo cum sis, nihil asserere stabile:**Nec ubi uideris hominem, certa**Spacia etatis promitte, etenim**Musca uolucris res in morem**Inconstantia rotat humanas.*

Eiusdem.

Nec ullus expers criminis, nec mortis est.

Eiusdem.

Vt arma fugias, fata non fugies tamen.

Eiusdem.

*De luce castis cor memoriam non supra**Vnum tenebit, si cor habeantia, diem.*

F I N I S:

BASILEAE, EX OFFICINA

OPORINIANA, ANNO SALV.

his humane M. D. LXXII.*Mense Ianuario.*